

Spørgsmål 68 (alm. del)

Ministeren bedes oversende et notat om, hvilken betydning Chartret for Fundamentale Rettigheder formodes at få med den nye reformtraktat i forhold til Chartrets nuværende status.

Svar:

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder blev vedtaget som en politisk erklæring på Det Europæiske Råds møde i december 2000 ved en højtidelig proklamation, som er undertegnet af formændene for Det Europæiske Råd, Europa-Parlamentet og Kommissionen.

Om chartrets retlige betydning blev det som svar på spørgsmål 264 af 11. juli 2001 (Retsudvalget Alm. Del – bilag 961) oplyst, at

”EU-chartret ikke [er] juridisk bindende, men indebærer en politisk forpligtelse for EU-institutionerne til at respektere de i chartret indeholdte rettigheder, f. eks. i forbindelse med vedtagelsen af EU-retsakter. Charteret retter sig kun til medlemsstaterne i det omfang, de gennemfører EU-retten, jf. chartrets artikel 51, stk. 1.

EU-chartret synliggør de grundlæggende rettigheder, som borgerne ifølge EF-Domstolens praksis har overfor navnlig EU's institutioner. Rettighederne stammer fra de samme kilder, som EF-Domstolen tidligere har anvendt som fortolkningsbidrag, herunder navnlig Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, jf. pkt. 5 i chartrets præambel. EU-chartret ændrer således ikke den hidtil gældende retstilstand. Det må forventes, at EF-Domstolen fremover vil henvise til chartret som fortolkningsbidrag ved sin fortolkning af de grundlæggende rettigheder.”

På det Europæiske Råds møde i Bruxelles i juni 2007 opnåedes enighed om et mandat for en regeringskonference, som skal behandle et forslag om en reformtraktat, der ændrer de gældende EU-traktater.

For så vidt angår chartret om grundlæggende rettigheder vil det foreliggende udkast til reformtraktaten i overensstemmelse med mandatet indebære:

- At chartret gøres retligt bindende i kraft af en særlig traktatbestemmelse, ifølge hvilken ”Unionen anerkender de rettigheder, friheder og principper, der er fastslået i chartret ..., der har samme juridiske værdi som traktaterne.”
- At det i en traktatbestemmelse fastslås, at chartrets bestemmelser ikke på nogen måde udvider Unionens beføjelser, således som disse er fastlagt i Traktaterne.
- At chartret højtideligt genproklameres, inden reformtraktaten efter sin undertegnelse skal ratificeres i medlemslandene
- At de samme mindre ændringer til den oprindelige tekst i chartret, som var indeholdt i udkastet til forfatningstraktaten vil blive indeholdt i det charter, som skal genproklameres. Det drejer sig gennemgående om rent tekniske og sproglige præciseringer og konsekvensrettelser. Selve rettighederne og principperne i chartret ændres ikke. I chartrets sidste tværgående afsnit er der dog gennemført enkelte egentlige

ændringer. Dels er to centrale bestemmelser om chartrets rækkevidde og fortolkning udbygget, dels er chartrets præambel ændret.

- At de officielle forklaringer til chartret på tilsvarende vis tilpasses i overensstemmelse med tilpasningen i forfatningstraktaten. For det første fastslås, at de rettigheder i chartret, der følger medlemslandenes fælles forfatningsmæssige traditioner, skal fortolkes i harmoni med de bagvedliggende traditioner. Dette svarer til den tilgang EF-Domstolen hidtil har fulgt. For det andet præciseres sondringen mellem rettigheder og principper i chartret. Det fremgår nu udtrykkeligt, at principper gennemføres ved retsakter og kun får betydning for domstolene, når sådanne retsakter skal fortolkes. Principper giver således ikke anledning til direkte krav på aktiv handling fra EU's eller medlemslandenes side. For det tredje præciseres det, at der ved fortolkningen og anvendelsen af de bestemmelser i charteret, som henviser til nationale love og nationale praksis, skal tages fuldt hensyn til disse. Samtidig gøres forklaringerne til et obligatorisk fortolkningsbidrag ved, at det i traktaten fastslås, at fortolkningen af chartret skal ske med passende hensyntagen til disse forklaringer.

Sammenfattende vil reformtraktaten således indebære, at chartrets bestemmelser vil få retlig bindende kraft fra det tidspunkt, hvor reformtraktaten måtte træde i kraft. Chartret indeholder imidlertid ikke nye eller udvidede rettigheder, men vil fortsat være en synliggørelse af de rettigheder, som EF-Domstolen allerede i dag kan påse EU's overholdelse af.